



Borsaya Kote Şirketlerde Kâr Yönetimi: Panel Kantil Regresyon Analizi¹

Earnings Management in Listed Companies: Panel Quantile Regression Analysis

Mustafa Genç^a Ahmet Yanık^b

^a Arş.Gör.Dr., Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, Rize/Türkiye, mustafa.genç@erdogan.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5897-9010 (Sorumlu Yazar/Corresponding Author)

^b Prof.Dr., Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, Rize/Türkiye, ahmet.yanik@erdogan.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7283-2557

MAKALE BİLGİSİ

ÖZ

Makale Türü

Araştırma Makalesi

Anahtar Kelimeler

Kâr Yönetimi
Borsa İstanbul
Borsaya Kote Şirket
Düzeltilmiş Jones Modeli

Geliş Tarihi: 25 Mart 2024

Kabul Tarihi: 22 Nisan 2024

Bu çalışmada öncelikle Borsa İstanbul (BİST)'da faaliyet gösteren şirketlerin kâr yönetimlerinin göstergesi olan isteğe bağlı tahakkuk düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla faaliyette bulunan sektörün, şirketlerin toplam tahakkukları üzerindeki etkileri de tespit edilmiştir. Sonrasında ise, şirketlerin kâr yönetimlerinin belirlenen bağımsız değişkenlere göre ne düzeyde değişim gösterdiği analiz edilmiştir. Düzeltilmiş Jones Modeli'nin esas alındığı çalışmada, ilgili analizler panel kantil regresyon yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın örneklemini, 2010-2019 yılları arasında BİST'te kote ve reel sektörde faaliyet gösteren 165 şirket oluşturmuştur. Yapılan analizler sonucunda şirketlerin faaliyette buldukları sektörlerin, şirketlerin toplam tahakkukları üzerinde anlamlı etkiye sahip olduğu belirlenmiştir. Aynı zamanda bu konuda yapılmış önceki çalışmalardan farklı olarak, çalışma kapsamındaki bağımsız değişkenlerin söz konusu şirketlerin kâr yönetimleri üzerindeki etkilerinin bağımlı değişkenin kantil düzeylerine göre hem etki yönü hem de etki gücü açısından farklılık gösterdiği gözlemlenmiştir.

ARTICLE INFO

ABSTRACT

Article Type

Research Article

Keywords

Earnings Management
Borsa İstanbul
Listed Company
Modified Jones Model

Received: Mar, 25, 2024

Accepted: Apr, 22, 2024

In this study, it is primarily aimed to determine the level of discretionary accruals, which is an indicator of earnings management of companies operating in Borsa İstanbul (BIST). While achieving this aim, the effects of the sector of activity on the total accruals of the companies were also determined. Afterwards, the level of change in the earnings management of the companies according to the independent variables identified within the scope of the study was established. In the study, which is based on the Modified Jones Model, the relevant analyses were carried out with the panel quantile regression method. The sample of the study consisted of 165 companies listed in BIST and operating in the real sector between 2010-2019. As a result of the analyses, it was determined that the sectors in which the companies operate have a significant effect on the total accruals of the companies. At the same time, unlike previous studies on this subject, it has been observed that the effects of the independent variables within the scope of the study on the earnings management of these companies differ in terms of both the direction and the strength of the effect according to the quantile levels of the dependent variable.

Extended Abstract

Aim: The study primarily aims to determine the level of discretionary accruals, which is an indicator of earnings management of real sector companies operating in BIST. While performing this purpose, it was also aimed to determine the effects of the sectors in which the companies within the scope of the study operate on the total accruals of the companies. It is also intended to determine

¹ Bu çalışma birinci yazarın doktora tezinden üretilmiştir.



how the independent variables determined within the scope of the study affect the discretionary accrual levels of the companies. Finally, it is aimed to be compared the results obtained with the panel quantile regression analysis method applied in the study with the results of panel data analysis types that can be performed with the assumption that the data are normally distributed and to reveal the differences.

Methods: In the study, the data of 165 companies listed in BIST and operating in the real sector for the years 2010-2019 were used. Considering the main and sub-sectors of the companies, the companies are divided into four sectors within the scope of the study. Discretionary accruals, which are indicators of companies' earnings management, are calculated with Model 1, which is based on the Modified Jones Model. Model 1 was also used to determine the level of impact of sectors on companies' total accruals. The determination of the effects of the independent variables determined within the study on the discretionary accrual levels of the companies was carried out through Model 2. According to the test results on whether the data are normally distributed or not, it was decided to use the panel quantile regression analysis method in the study. The results obtained from this analysis method are compared with the results of random effects and OLS models that can be performed with the assumption that the data are normally distributed.

Findings: The results of the sector dummy variables included in Model 1 reveal that there are sectoral effects on total accruals and that these effects differ from sector to sector. At this point, the fact that the sectors are effective on the total accruals of companies also shows that the sectors are effective on discretionary accruals, which are both a component of total accruals and an indicator of the earnings management level of companies. However, according to the findings obtained with the random effects analysis method applied to Model 1, the sector variable has no significant effect on total accruals. In addition, the coefficients of the independent variables estimated according to the two analysis methods are observed to differ. The ratio of tangible fixed assets to assets and Tobin's Q, which are thought to have an impact on discretionary accruals of companies as a result of the literature research, are found to have the highest and negative impact on discretionary accruals of companies. When the impact levels of the ratio of tangible fixed assets to assets in different quantiles are analyzed, it is observed that the impact levels of this variable increase when going to the upper quantiles. On the contrary, it is found that the effect of the Tobin's Q value independent variable on discretionary accruals decreases as going move towards the upper quantiles. On the other hand, total assets, audit difficulty, net profit margin and rate of change in equity have the lowest impact on discretionary accruals of companies, respectively. Additionally, total assets have a significant and negative effect on discretionary accruals. Audit difficulty is found to have a decreasing effect on discretionary accruals in low quantiles and an increasing effect on discretionary accruals in high quantiles. This situation is also observed in the rate of change in equity. It is determined that net profit margin has an increasing effect on discretionary accruals in the companies within the scope of the study. It is observed that leverage ratio has a negative effect on discretionary accruals except for the top quantile.

On the other hand, it is statistically determined that return on assets, operating profit margin and earnings per share variables have a positive effect on discretionary accruals of companies. According to the results of the OLS analysis assuming that the data are normally distributed, contrary to what was determined by the panel quantile regression analysis method, the independent variables of total assets, audit difficulty, equity change ratio and operating profit margin do not have a significant effect on discretionary accruals of companies. In addition, the positive effect of the leverage ratio determined in the 0.90th quantile on discretionary accruals is found to be negative according to the results of the OLS analysis method. Finally, it is observed that the coefficients of the independent variables estimated according to the two analysis methods show differences.

Conclusion: In the study, it has been determined that the sectors in which the companies operate affect the earnings management of the companies. On the other hand, according to the

results obtained by the random effects analysis method assuming that the data in Model 1 are normally distributed, it is identified that the sector variable does not have a significant effect on total accruals. In addition, it is concluded that the coefficients of the estimated independent variables show differences according to the mentioned analysis methods. Among the independent variables determined within the scope of the study, the ratio of tangible fixed assets to assets and Tobin's Q value are found to be the independent variables with the highest impact on companies' earnings management. Among the independent variables determined within the scope of the study, the ratio of tangible fixed assets to assets and Tobin's Q value is identified to be the independent variables with the highest impact on companies' earnings management. It has been determined that both of these two independent variables have a negative effect on earnings management.

On the other hand, total assets, audit difficulty, net profit margin and rate of change in equity have the lowest impact on companies' earnings management, respectively. Total assets have a decreasing effect on companies' earnings management, while net profit margin has an increasing effect. It is concluded that audit difficulty and the rate of change in equity have a decreasing effect on earnings management in low quantiles and an increasing effect in high quantiles. It is seen that the leverage ratio has a negative impact on earnings management except for the top quantile. On the other hand, return on assets, operating profit margin and earnings per share are found to have a positive effect on companies' earnings management, although the level of effect varies according to the quantiles. These results are found to have significant differences from the results obtained with the OLS model.

1. Giriş

Küreselleşme ve teknolojik imkânlar, şirketlerin paydaşlarını her geçen gün artırmaktadır. Bu durum, söz konusu paydaşlarla bilgi paylaşımını da beraberinde getirmektedir. Bu bilgi paylaşımı çoğunlukla muhasebe bilgi sisteminin çıktısı olan finansal raporlar aracılığıyla gerçekleşmektedir. Bu noktada şirket paydaşlarıyla ilişkiler; söz konusu raporların şeffaf, karşılaştırılabilir ve yüksek kalitede bilgi içermesiyle şekillenmektedir. Diğer taraftan şirketlerin performanslarının değerlendirilmesinde yine finansal raporlar kullanılmaktadır. Şirket yöneticilerinin şirketin varlıklarını ne şekilde etkin kullandığı ve kaynak yapısından ne düzeyde etkin yararlandığı finansal raporlar aracılığıyla analiz edilmektedir. Finansal raporların bu denli aktif rol aldığı bir ortamda bu raporlarda yer alan ve şirket paydaşlarının dikkate aldığı en önemli unsur, kârdır. Çünkü kâr, bir şirketin değer yaratma amacına yönelik faaliyetlerinin etkinliğini ifade eder. Aynı zamanda sermaye piyasasında kaynak dağılımı için kullanılan önemli bir göstergedir (Ayarlıoğlu, 2007). Kârın şirket için bu önemi göz önünde bulundurulduğunda finansal raporlarda yer alan kârların belirlenmesinin de aynı düzeyde önem arz ettiği söylenebilir. Çünkü kârların uygulanan finansal raporlama standartlarının imkânları dâhilinde yönlendirilmesi mümkündür. Şirket kârı üzerinde yapılan bu yönlendirmeler, kâr yönetimi kavramını ortaya çıkarmıştır. Burada ifade edilen kâr yönetimi, Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkeleri (GKGMİ)'nin sınırları dahilinde kasıtlı olarak gerçekleştirilen belli muhasebe uygulamaları sonucu kârın istenilen düzeye getirilmesidir (Beattie vd., 1994). Söz konusu kâr yönetimi, şirketin toplam tahakkuklarının bileşeni olan isteğe bağlı tahakkuklar aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Bu noktada çalışmada temel olarak BİST'e kote ve reel sektörde faaliyet gösteren şirketlerin kâr yönetimlerinin göstergesi olan isteğe bağlı tahakkuk düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Çalışmada söz konusu şirketlerin kâr yönetimleri üzerinde, faaliyette buldukları sektörlerin ve yapılan literatür taraması sonucu belirlenen bağımsız değişkenlerin etkisi panel kantil regresyon yöntemi ile araştırılmıştır. Bu kapsamda çalışmanın bir sonraki bölümünde konuyla ilgili kavramsal çerçeve ve ilgili literatür özeti sunulmuştur. Devamında çalışmanın veri

seti ve yöntemine yer verilmiştir. Çalışmanın bulgular bölümünde yapılan ampirik analizlerin sonuçları tablolastırılarak özetlenmiştir. Sonuç bölümünde ise, çalışmanın genel bir değerlendirmesi yapılmış ve konu ile ilgili önerilerde bulunulmuştur. Çalışmanın reel sektörde faaliyet gösteren tüm şirketleri kapsaması ve şirketlerin iş akışları içerisinde etkin olan bağımsız değişkenleri dikkate alması çalışmanın önceki çalışmalardan farkını ortaya koymaktadır. Ayrıca çalışmada konu ile ilgili yapılan önceki çalışmalara göre farklı bir ekonometrik yöntem uygulanmıştır. Buna göre uygulanan panel kantil regresyon yöntemi ile değişkenler arasındaki ilişki, önceki çalışmalara göre daha detaylı bir şekilde incelenmiştir. Bu yönleriyle çalışmanın ilgili literatüre önemli katkılar sağlaması beklenmektedir.

2. Kavramsal Çerçeve ve Literatür Özeti

Kâr, finansal raporlarda şirket paydaşlarının dikkate aldığı en önemli unsurdur. Çünkü kâr, bir şirketin değer yaratma amacına yönelik faaliyetlerinin etkinliğini ifade eder. Aynı zamanda sermaye piyasasında kaynak dağılımı için kullanılan önemli bir göstergedir. Teoride bir şirketin hisse senetlerinin değeri, o şirketin gelecekte elde edeceği kârların bugünkü değerine eşittir. Buradan hareketle bir şirketin gelecek yıllarda beklenen kârlarının yıllar itibariyle artması, o şirketin değerinde bir yükseliş olacağını gösterir. Ters durumda yani şirketin gelecek yıllarda beklenen kârlarının yıllar itibariyle azalması ise, şirketin değerinde bir düşüşün olması beklenir (Ayarlıoğlu, 2007). Kârın şirket için bu önemi dikkate alındığında finansal raporlarda yer alan kârların belirlenmesinin de aynı düzeyde önem arz ettiği söylenebilir. Bu noktada şirket tarafından tercih edilen muhasebe uygulamalarının kâr üzerinde nasıl etki oluşturacağı, dikkate alınması gereken bir husustur. Tam da bu noktada karşımıza kâr yönetimi kavramı çıkmaktadır.

Kâr yönetimi kavramı, literatürde yer alan pek çok çalışmada farklı şekilde tanımlanmıştır. Schipper (1989) tarafından yapılan çalışmada kâr yönetimi, şahsi çıkar sağlamak için paydaşlara yapılan finansal raporlama sürecine kasıtlı olarak müdahil olunması şeklinde tanımlanmıştır.

Beattie vd., (1994) tarafından kâr yönetimi, GKGMİ'nin sınırları dahilinde kasıtlı olarak gerçekleştirilen belli muhasebe uygulamaları sonucu kârın istenilen düzeye getirilmesi şeklinde tanımlanmıştır. Dechow, Sloan ve Sweeney (1996)'de kâr yönetiminin GKGMİ kapsamında gerçekleştirilen muhasebe uygulamalarından oluştuğunu ifade etmişlerdir.

Bayırlı (2006) tarafından yapılan çalışmada kâr yönetimi, analistler tarafından öngörülen veya kârın belli düzeyde istikrar sağlaması için gerçekleşmesi gereken kâr düzeyine ulaşmak amacıyla uygulamaya koyulan belirli adımlar olarak tanımlanmıştır.

Sayın ve Karacaer (2014) ise, kâr yönetimini yöneticilerin belli başlı uygulamalar aracılığıyla kârları çeşitli çıkarlar doğrultusunda kasıtlı olarak manipüle etmesi şeklinde açıklamışlardır.

Tüm bu tanımlamalardan hareketle kâr yönetimi, belli amaçlar doğrultusunda şirket kârının uygulanan finansal raporlama standartlarının imkanları dahilinde yönlendirilmesi şeklinde tanımlanabilir.

Kâr yönetimi ile ilgili tanımlamalarda şirketlerin; kârlarını istekleri doğrultusunda yönlendirmek için varlık, yabancı kaynak, gelir ve gider hesaplarında muhasebe uygulamalarındaki esnekliklerden yararlanarak çeşitli değişiklikler yapabilmeleri ön plana çıkmaktadır. Bu değişiklikler varlık, yabancı kaynak, gelir ve gider hesaplarında artış yönünde olabildiği gibi azalış yönünde de olabilmektedir. Şirketler kârlarını var olandan daha yüksek raporlayabilmek için; varlıklarını ve/veya gelirlerini olduğundan daha yüksek, yabancı kaynaklarını ve/veya giderlerini de var olandan daha düşük raporlamayı tercih etmektedirler. Kârlarını var olandan daha düşük raporlanabilmek için ise; varlıklarını ve/veya gelirlerini olduğundan daha düşük, yabancı kaynaklarını ve/veya giderlerini de var olandan daha yüksek raporlamaktadırlar (Yükseltürk, 2006'dan aktaran: Yazan, 2015: 44-45). Bu noktada şirket yöneticilerinin önceden belirlemiş oldukları kârlılık düzeyine ulaştıracak muhasebe uygulamalarını ve politikalarını tercih etikleri

ifade edilebilir (Aygün ve Varıcı, 2013: 170). Aynı zamanda şirketlerin kâr yönetimi uygulamaları esnasında amaçlarına uygun olarak varlık, yabancı kaynak, gelir ve gider hesaplarını azaltıcı ve/veya artırıcı tercihlerde buldukları da söylenebilir. Yalnız yapılan bu tercihler sonrasında kâr yönetimine başvurulsa da muhasebe eşitliğinin [varlıklar = borçlar + sermaye ± kar / zarar] bozulmadan korunabilmesi söz konudur (Aygün, 2013: 66). Bu noktada kâr yönetiminin, tahakkuklar üzerinden burada ifade edilen eşitliği koruyacak şekilde yapıldığı ifade edilebilir.

Diğer taraftan şirket kârlarının kalitesinin belirlenmesi, kârların kalitesinin değerlendirilmesini sağlamakla birlikte paydaşlara şirketin mevcut gelirinin kesinliği ve gelecek kâr beklentileri hakkında bilgilerde sunmaktadır. Çünkü kaliteli kâr, en temelde bir kerelik ve bir olaya mahsus olarak gerçekleşmenin ötesinde birbirini takip eden raporlama dönemleri boyunca tekrarlanabilir nitelikte olmalıdır (Azarifar ve Ayanoğlu, 2020: 41).

Kâr yönetimi ile ilgili yapılan literatür incelemesinde, öncelikle kâr yönetiminin tespitine yönelik çalışmaların söz konusu literatürde yer aldığı görülmüştür. Healy (1985) tarafından yapılan çalışmada primlerle ödüllendirilen yöneticilerin bu primleri artırmak için tahakkukları kullanarak kâr yönetimine başvurup vurmadıklarının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Çalışmada Fortune Dergisinin belirlediği Amerika Birleşik Devletleri (ABD)'ndeki en büyük 250 şirkete ait veriler kullanılmıştır. Çalışmada şirketler tarafından dönem sonunda açıklanan kârın, dönem başında belirlenen hedef kârın altında kaldığı durumlarda yöneticilerin belirli kâr yönetimi uygulamalarına başvurdukları tespit edilmiştir.

Jones (1991) tarafından yapılan çalışmada ABD Uluslararası Ticaret Komisyonu (The United States International Trade Commission-USITC)'nin ithalata yönelik yapmış olduğu yardımlardan faydalanacak olan şirketlerin, ithalat yardım incelemelerinin yapıldığı dönemde kâr yönetimi yoluyla kârları üzerinde değişim yapıp yapmadıkları araştırılmıştır. ABD'de gümrük korumasından kimlerin faydalanacağı Ticaret Komisyonunun kararına bağlı olmakla birlikte bu kararın alınmasında en önemli etken, sektörün kârlılığıdır. Bu noktada gümrük korumasından yararlanmayı amaçlayan yöneticilerin, şirketlerinin kârlılıklarını var olandan daha düşük göstermek isteyecekleri varsayılmıştır (Küçüksözen, 2004: 260). 5 sektördeki 23 şirket üzerinde yapılan çalışmada şirket yöneticilerinin, çalışma kapsamındaki dönemde gelir artırıcı muhasebeleştirme seçimleri yaptıkları tespit edilmiştir (Jones, 1991).

Küçüksözen (2004) tarafından yapılan çalışmada BİST'te işlem gören şirketlerin kâr yönetimi yapıp yapmadıklarının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Çalışma sonucunda 1998-2002 döneminde BİST'te işlem gören 126 şirketin %23.43'ünün faaliyet sonuçlarını olduğundan daha iyi göstermek amacıyla kâr yönetimine başvurduğu tespit edilmiştir. Çalışmada BİST 100 içerisinde kâr yönetimine başvuran şirketlerin oranı ise, %31.54 olarak belirlenmiştir. Bu şirketlerin örnekleme yer alan diğer şirketlere kıyasla daha büyük ve kurumuş şirketler olduğu vurgulanmıştır.

BİST'te işlem gören şirketlerin kâr yönetimi uygulamalarına başvurup vurmadıklarının tespit etmek amacıyla yapılan başka bir çalışmada reel sektörde faaliyet gösteren 101 şirket örnekleme olarak belirlenmiştir. Bu şirketlerin 1990-2002 dönemine ait verileri ile yapılan çalışma sonucunda söz konusu şirketlerin finansal raporlarında kâr yönetimine başvurduğu tespit edilmiştir (Ayarlıoğlu, 2007).

BİST'te işlem gören 132 şirketin 2005-2008 dönemine ait verileri ile yapılan çalışmada bu şirketlerin kâr yönetimine başvurup vurmadıklarının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Jones Modeli'nin uygulandığı çalışmada söz konusu şirketlerin 2006-2008 döneminde kâr yönetimine başvurmadıkları sonucuna ulaşılmıştır (Duman, 2010).

BİST'te sunulan finansal bilgilerin kalitesinin ölçülmesini amaçlayan bir diğer çalışmada, şirketlerin 2005-2012 dönemine ait verileriyle ilgili analizler yapılmıştır. Çalışma sonucunda BİST'te sunulan finansal bilgilerin genel olarak kaliteli olduğu sonucuna varılmıştır (Demirel Arıcı, 2014).

Erdil (2014) tarafından yapılan çalışmada ise; BİST bünyesindeki İmalat Sanayi endeksinde yer alan 146 şirketin kâr yöntemine başvurup vurmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma sonucunda 2010-2011 döneminde 80 şirketin; 2011-2012 döneminde ise, 79 şirketin kâr yönetimine başvurduğu belirlenmiştir.

Koçak (2015) tarafından yapılan çalışmada, Türkiye'de halka açık olup İstanbul Sanayi Odası (İSO)'nın sıralamasına göre en büyük ilk 500 sanayi kuruluşu içerisinde bulunan şirketlerde kâr yönetimine başvurulup vurulmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Söz konusu şirketlerin 2006-2013 dönemine ait verileri ile yapılan analizlerde bu şirketlerin kâr yönetimine başvurduğu belirlenmiştir. Başka bir çalışmada borsaya kote şirketler tarafından şirket hisse senetlerine olan talebi artırmak amacıyla kâr yönetimine başvurabileceği ifade edilmiştir (Altıntaş, Sarı ve Otluoğlu, 2017: 890).

İlgili literatürde bu çalışmaların yanı sıra uygulanan finansal raporlama standartlarının şirketlerin kâr yönetimine ne şekilde etki ettiğinin belirlenmesini amaçlayan çalışmalar yer almaktadır. Bu çalışmalarda özellikle Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS)'nin kâr yönetimi üzerindeki etkileri ele alınmıştır.

UFRS uygulanmasının şirketlerin kâr kalitesine ne yönde etki ettiğini tespit etmeye yönelik yapılan çalışmada UFRS uygulamasının Birleşik Krallık'ta 2004-2005 döneminde kâr yönetimi uygulamalarını azalttığı tespit edilmiştir. UFRS uygulaması ile finansal raporlamada bilgi asimetrisinin ve kâr manipülasyonunun azaldığı ve bu sayede paydaşlara daha kaliteli finansal bilgi sunulduğu ifade edilmiştir (Iatridis, 2010).

Zeghal, Chtourou ve Sellami, (2011) tarafından yapılan çalışmada Fransa'da UFRS uygulamasının kâr yönetimi üzerindeki etkisi araştırılmıştır. 2003-2006 döneminin dikkate alındığı çalışmada UFRS uygulamasının, özellikle kurumsal yönetim uygulamalarının yer verildiği ve yabancı borsalarda işlem gören şirketlerde kâr yönetimini azalttığı ve finansal raporlama kalitesini artırdığı tespit edilmiştir.

46 ülkede UFRS uygulamasının kâr kalitesine etkisinin araştırıldığı başka bir çalışmada yatırımcıların nispeten daha iyi korunduğu ülkelerde UFRS uygulamasının şirketlerin kâr kalitesini olumlu yönde etkilediği gözlemlenmiştir (Houqe, Zijl, Dunstan ve Kârim, 2012). Yine Malezya'da UFRS uygulamasının şirketlerin kâr kalitesine etkisi araştırılmış ve söz konusu uygulamanın kâr yönetimini azalttığı belirlenmiştir (İsmail, Kamarudin, Zijl ve Dunstan, 2013).

Bu konuda ülkemizde yapılan çalışmalara bakıldığında, benzer sonuçların elde edildiği görülmüştür. BİST'te işlem gören 115 reel sektör şirketinin verisiyle yapılan çalışmada 2005-2010 döneminde gerçekleştirilen UFRS uygulamasının, 1997-2002 döneminde uygulanan Tekdüzen Muhasebe Sistemi (TDMS)'nden daha kaliteli finansal raporlamaya imkân sağlayıp sağlamadığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmadaki ampirik sonuçlara göre, UFRS uygulaması ile söz konusu şirketlerin isteğe bağlı tahakkuklarında önemli ölçüde azalma meydana geldiği tespit edilmiştir. Bunun sonucunda UFRS uygulaması ile finansal raporlama kalitesinin arttığı ifade edilmiştir (Karabayır, 2012).

Yurdakul (2014) tarafından yapılan çalışmada UFRS uygulamasının finansal raporlara kâr yönetimi bakımından etkisinin ne yönde olduğunun belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada BİST'te işlem gören 165 şirketin tarihi maliyetlerin esas alındığı finansal raporlama sisteminin uygulandığı 1995-2002 dönemi finansal raporlama verileri ile UFRS'lerin uygulandığı 2005-2012 dönemi finansal raporlama verileri kullanılmıştır. Çalışma sonucunda UFRS uygulamasına geçişin, isteğe

bağlı tahakkukları istatistiki açıdan anlamlı düzeyde azalttığı ve dolayısıyla finansal raporlama kalitesini olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir.

Diğer taraftan bazı çalışmalarda UFRS uygulamasının şirketlere sunduğu esnekliklerin şirket yöneticilerinin öznel yargı kullanmasına imkân sağladığı ve bu imkânlar neticesinde söz konusu şirketlerde kâr yönetiminin artırdığı ifade edilmiştir. Jeanjean ve Stolowy (2008) tarafından yapılan çalışmada UFRS uygulamasını ilk kabul eden Avustralya, Fransa ve Birleşik Krallık'ta UFRS'yi uygulayan şirketlerde kâr yönetiminin azalmadığı tespit edilmiştir. Dahası Fransa'daki ilgili şirketlerde kâr yönetiminin arttığı gözlemlenmiştir.

Watrin ve Ullmann (2012) tarafından Almanya'da yapılan çalışmada 1994-2005 döneminde finansal raporlama standartlarının ve güdülerinin kâr kalitesi üzerindeki etkileri araştırılmıştır. Çalışmada UFRS uygulamasının, kâr kalitesini azalttığı tespit edilmiştir.

Ülkemizde Ertan (2011) tarafından yapılan çalışmada UFRS uygulamasının borsaya kote şirketlerin kâr yönetimine ne şekilde etki ettiğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada UFRS uygulamasıyla birlikte toplam tahakkukların kalitesinin düştüğü belirlenmiştir.

2000-2018 döneminde BİST'te işlem gören 41 adet BİST100 şirketinin verileri ile UFRS'ye geçişin kâr yönetimine etkisi incelenmiştir. Çalışmada 2000-2004 yılları arasındaki dönem, tarihi maliyetlerinin esas alındığı dönem; 2005-2018 yılları arasındaki dönem ise, UFRS dönemi olarak dikkate alınmıştır. Çalışmanın sonucunda UFRS uygulamasına geçişin tüm şirketlerde kâr yönetimini artırdığı ve finansal raporlama kalitesini olumsuz yönde etkilediği belirlenmiştir (Azarifar, 2022).

Bu konuda yapılan bazı çalışmalarda ise, UFRS uygulaması ile kâr yönetimi arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Tendeloo ve Vanstraelen (2005) tarafından yapılan çalışmada UFRS uygulamasının kâr yönetimine etkisi ele alınmıştır. Çalışmada finansal raporlama kalitesini artırmayı amaçlayan UFRS uygulamasının kâr yönetimini azaltması beklendiği vurgulanmıştır. Fakat çalışmada 1999-2001 dönemi içerisinde UFRS uygulamasına gönüllü geçiş yapıp bu standartları uygulayan şirketler ile bu standartları uygulamayan şirketler karşılaştırıldığında bu iki grup arasında kâr yönetimi açısından herhangi bir farklılık tespit edilememiştir. Wang ve Campbell (2012) tarafından Çin'de yapılan çalışmada 1998-2009 döneminde UFRS uygulamasının kâr yönetimi üzerindeki etkisi incelenmiştir. Çalışmada UFRS uygulamasının kâr yönetimini azalttığıyla ilgili anlamlı bir sonuç elde edilememiştir.

Acar (2011) tarafından yapılan çalışmada BİST'teki şirketlerin kâr yönetimi düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma sonucunda UFRS uygulamasının kâr yönetimi üzerinde bir etkisinin olmadığı belirlenmiştir. Ancak çalışma kapsamındaki şirketlere sektörel bazda bakıldığında, sektörler arasında kâr yönetimi açısından belirgin farklılıkların olduğu tespit edilmiştir.

Bulmuş Oral (2019) tarafından yapılan çalışmada ülkemizde UFRS uygulamasına geçişin finansal raporlama kalitesine etkisi araştırılmıştır. Çalışmada UFRS uygulamasına geçiş ile birlikte şirketlerin kâr yönetimi uygulamaları oranında anlamlı bir düşüşün gerçekleşmediği görülmüştür.

Çalışma kapsamında son olarak ise, şirketlerin kâr yönetimlerini etkileyebileceği düşünülen değişkenlerin tespit edilmesine yönelik yapılan çalışmalar incelenmiştir. Bu çalışmalardan DeFond ve Jiambalvo (1994) tarafından yapılan çalışmada finansal kaldıraç ile kâr yönetimi arasındaki ilişki ele alınmıştır. NAARS veri tabanından elde edilen 1985-1988 yıllarında borç sözleşmelerindeki hükümleri ihlal ettiği açıklanmış 94 şirket verisi ile yapılan çalışmada finansal kaldıraç ile kâr yönetimi arasında pozitif ilişki elde edilmiştir. Çalışmada borç sözleşmelerindeki hükümlerin ihlalinin açıklanmasından önce kâr yönetimine başvurulduğu belirlenmiştir. Yine Sweeney (1994) tarafından 1980-1989 yılları arasında borç sözleşme hükümlerini ihlal eden 130 şirket üzerinde

yapılan çalışmada şirketlerin sözleşme hükümlerini ihlal etme tehlikesi olduğu zaman kâr yönetimine başvurdukları tespit edilmiştir.

BİST'teki şirketlerin 1997-2003 dönemini kapsayan çalışmada belirlenen bağımsız değişkenlerin şirket tahakkukları üzerindeki etkileri ele alınmıştır. Çalışma sonucunda şirket büyüklüğü ile tahakkukların değişkenliği arasında ters orantı olduğu belirlenmiştir. Yani şirket büyüklüğü arttıkça, tahakkukların değişkenliğinin azaldığı görülmüştür. Aynı çalışmada şirketlerde finansal kaldıraç endeksindeki artış ile tahakkukların değişkenliği arasında pozitif ilişki tespit edilmiştir. Bu sonuç, şirketlerin finansal kaldıraç endekslerindeki yükselmenin borçları yönetebilme amacıyla kâr yönetimi uygulamaları için motivasyon oluşturduğu şeklinde yorumlanmıştır. Çalışma kapsamında belirlenen manipülatör şirketlerde ise, bu hususta tam tersi bir ilişki gözlemlenmiştir. Yani çalışmadaki manipülatör şirketlerde finansal kaldıraç endeksi arttıkça bu şirketlerin tahakkuklarının değişkenliğinde azalma olduğu görülmüştür. Çalışmada aktif kârlılık oranıyla tahakkukların değişkenliği arasında ise, ters yönlü bir ilişkinin var olduğu tespit edilmiştir. Yalnız çalışma kapsamındaki kontrol şirketlerinde bu ilişki aynı yönde tespit edilirken manipülatör şirketlerde ters yönlü olarak belirlenmiştir (Bayırlı, 2006).

BİST'te Yazan (2015) tarafından yapılan başka bir çalışmada şirketlerde borç kullanımındaki artışın kâr yönetimini artırdığı belirlenmiştir. Aynı zamanda çalışmada finansal performans artışının kâr yönetimini artırdığına dair bulgular yer almaktadır.

Ensari Alpay (2021) tarafından yine BİST'te yapılan çalışmada aktif kârlılık oranı ile kâr yönetimi uygulama ihtimali arasında istatistiki olarak anlamlı ve pozitif yönde ilişkinin var olduğu belirlenmiştir.

Kâr yönetimi ile ilgili ülkemizde yapılan çalışmaların genel olarak sektörel farklılıkları dikkate almadığı görülmüştür. Fakat Acar (2011) tarafından yapılan çalışmada tahakkukların sektör farklılıklarından etkilendiği ifade edilmiştir. Buradan hareketle bu çalışmada sektörlerin tahakkukları üzerindeki etkisi belirlenerek sektörel farklılıklar dikkate alınmıştır. Ayrıca BİST'teki şirketler tarafından uygulanan UFRS'lerin bu şirketlerin kâr yönetimine ne şekilde etki ettiğinin belirlenmesini amaç edinen çalışmalarda genellikle UFRS'lerin zorunlu olarak uygulanmaya başlandığı 2005 yılından itibaren bu standartların finansal raporların kalitesine ne şekilde etki ettiğinin tespit edilmesinin amaçlandığı görülmüştür. Söz konusu amacın, UFRS uygulamasına geçildiği andan itibaren UFRS'lerin eksiksiz uygulandığı varsayımını içerdiği ve UFRS'ye geçiş döneminde yaşanabilecek sorun ve belirsizlikleri göz ardı ettiği ifade edilebilir. Bu varsayım ve olabilecek durumlar dikkate alınarak bu çalışmada önceki çalışmalardan farklı olarak UFRS'ye geçiş sonrasındaki ilk 5 yıl, geçiş dönemi olarak değerlendirilmiş ve çalışmanın kapsamına dahil edilmemiştir. Aynı şekilde 2020 yılında yaşanan pandemi nedeniyle de çalışmanın kapsamı 2019 yılı verileriyle sınırlanmıştır.

3. Veri Seti ve Yöntem

Bu çalışmada öncelikle BİST'teki şirketlerin tahakkukları üzerinde faaliyette bulunan sektörün herhangi bir etkiye sahip olup olmadığının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Akabinde ise; çalışma kapsamında saptanan bağımsız değişkenlerin, şirketlerin kâr yönetimlerine olası etkilerinin belirlenmesi hedeflenmiştir.

Çalışmanın ana kütesini, 2010-2019 yılları arasında BİST'e kote ve reel sektörde faaliyet gösteren şirketler oluşturmaktadır. Bu şirketler, çalışmanın yapıldığı dönem itibarıyla Kamu Gözetimi Kurumu (KAP) tarafından yapılan sektör ayrımı neticesinde belirlenmiştir. Bu noktada ilk olarak mali kuruluşlar (bankalar, sigorta şirketleri, finansman şirketleri, aracı kurumlar, finansal kiralama ve faktöring şirketleri, holdingler ve yatırım şirketleri, varlık yönetim şirketleri, menkul kıymet yatırım ortaklıkları, gayrimenkul yatırım ortaklıkları, girişim sermayesi yatırım ortaklıkları ve diğer mali kuruluşlar) ve sonrasında ise, finansal bilgileri eksik olan şirketler çalışmanın kapsamından çıkarılmıştır. Bu şekilde çalışmanın örneklemini oluşturan 2010-2019 yılları

arasında BİST'te kote ve reel sektörde faaliyet gösteren 165 şirketin KAP'ta yer alan ana sektör ayrımları Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1: Çalışma Kapsamındaki Şirketlerin KAP'taki Sektör Dağılımı

SEKTÖR	Şirket Sayısı
İmalat	112
Elektrik, Gaz ve Su	5
İnşaat ve Bayındırlık	3
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	4
Toptan ve Perakende Ticaret	10
Ulaştırma ve Depolama	3
Eğitim, Sağlık, Spor ve Diğer Sosyal Hizmetler	4
Oteller ve Lokantalar	7
Bilgi ve İletişim	5
Teknoloji	12
TOPLAM	165

Tablo 1'e bakıldığında imalat sektöründe yer alan 112 şirkete karşın diğer ana sektörlerde çok daha az sayıda şirketin yer aldığı görülmüştür. Bu durumun, sektörlerin şirketlerin toplam tahakkukları üzerinde etkilerinin belirlenmesi aşamasında yapılacak analizlerde hem elde edilecek verinin analize uygunluğunu hem de sonuçların karşılaştırılabilirliğini olumsuz yönde etkileyebilmesi söz konusudur. Bu sebeple çalışma kapsamında yer alan şirketlerin alt sektörleri de dikkate alınarak yeniden sektör gruplandırması yapılmıştır. Çalışma kapsamındaki şirketlere yapılan bu sektör gruplandırması Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2: Çalışma Kapsamında Oluşturulan Sektör Gruplandırması

OLUŞTURULAN SEKTÖR	MEVCUT ANA VE ALT SEKTÖR	Alt Sektör Şirket Sayısı	Ana Sektör Şirket Sayısı
SEKTÖR 1	İMALAT		112
	Gıda, İçecek ve Tütün	20	
	Tekstil, Giyim Eşyası ve Deri	14	
	Orman Ürünleri ve Mobilya	2	
	Kâğıt ve Kâğıt Ürünleri Basım	8	
	TOPLAM	44	
SEKTÖR 2	Ana Metal Sanayi	12	
	Metal Eşya Makine Elektrikli Cihazlar ve Ulaşım Araçları	24	
	Diğer İmalat Sanayii	1	
	TOPLAM	37	
SEKTÖR 3	Kimya İlaç Petrol Lastik ve Plastik Ürünler	16	
	Taş ve Toprağa Dayalı	15	
	ELEKTRİK, GAZ VE SU		5
	İNŞAAT VE BAYINDIRLIK		3
	MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI		4
	TOPLAM	43	
SEKTÖR 4	TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET		10
	ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA		3
	EĞİTİM, SAĞLIK, SPOR VE DİĞER SOSYAL HİZMETLER		4
	OTELLER VE LOKANTALAR		7
	BİLGİ VE İLETİŞİM		5
	TEKNOLOJİ		12
	TOPLAM	41	

Tablo 2'deki sektör gruplandırmasında ilk olarak imalat sektöründe yer alan 112 şirketin alt sektörleri dikkate alınarak birbirine benzer oldukları düşünülen alt sektörler birleştirilmiştir. Bu birleşimin dışında kalan imalat sektörüne ait diğer alt sektörler ise, benzer olduğu düşünülen ana sektörlerle birleştirilmiştir. Geride kalan ana sektörlerde tek bir sektör başlığı altında birleştirilerek Tablo 2'teki yeni sektör grupları elde edilmiştir.

Çalışmanın temelini oluşturan kâr yönetiminin ölçülmesi için literatürdeki modeller arasından ilgili çalışmalarda en sık kullanılan ve en güçlü model olduğu farklı çalışmalarda (Dechow, Sloan ve Sweeney, 1995; Young, 1999) tespit edilmiş olan Düzeltilmiş Jones Modeli kullanılmıştır. Söz konusu model, kâr yönetiminin ölçülmesi için öncelikle toplam tahakkukların hesaplanmasını gerekli kılmaktadır. Toplam tahakkukların ilgili literatürde nakit akışları ile doğrudan ölçülmesi önerilmiştir (Drtina ve Largay, 1985; Hribar ve Collins, 2002). Buradan hareketle çalışmada toplam tahakkukların hesaplanmasında nakit akış yaklaşımı kullanılmıştır. Hribar ve Collins (2002) tarafından yapılan çalışmada toplam tahakkuklar; nakit akış yaklaşımına göre, dönemin olağan kâr tutarı ile esas faaliyetlerden elde edilen net nakit akış tutarı arasındaki fark şeklinde hesaplanmıştır. Fakat daha sonra yapılan çalışmalarda nakit akış yaklaşımında olağan kâr yerine net kâr tutarının kullanılmasının daha doğru olacağı tespit edilmiştir. Bu tespitlerden hareketle çalışmada nakit akış yaklaşımına göre toplam tahakkuklar Denklem 1 ile hesaplanmıştır (Liu ve Lu, 2007; Yurdakul, 2014: 185):

$TT_{it} = NK_{it} - EFNNA_{it} \quad (1)$
<p>TT : Toplam Tahakkuklar NK : Dönem Net Kârı EFNNA : Esas Faaliyetlerden Kaynaklanan Net Nakit Akışları t : Zaman göstergesi i : Şirket göstergesi</p>

Düzeltilmiş Jones Modeli gereği hesaplanan toplam tahakkuklar, iki bileşenden oluşmaktadır. Bunlar; isteğe bağlı tahakkuklar ve isteğe bağlı olmayan tahakkuklardır. İsteğe bağlı olmayan tahakkuklar, şirketin normal faaliyetleri sonucu ortaya çıkan tahakkuklardır. İsteğe bağlı tahakkuklar ise, şirket yönetimi tarafından kârın yönlendirilmesi için seçilen muhasebe politikalarının sonucu oluşan ve kâr yönetiminin göstergesi olan tahakkuklardır (Yükseltürk, 2006: 144). Düzeltilmiş Jones Modeline göre kâr yönetiminin belirlenmesinde ölçüt olan isteğe bağlı tahakkukların hesaplanabilmesi için önce toplam tahakkukların bulunması ve ardından isteğe bağlı olmayan tahakkukların hesaplanarak Denklem 2’de gösterildiği üzere toplam tahakkuklardan çıkarılması gerekmektedir.

$\text{İsteğe Bağlı Tahakkuklar} = \text{Toplam Tahakkuklar} - \text{İsteğe Bağlı Olmayan Tahakkuklar} \quad (2)$

Buraya kadar ifade edilen ve isteğe bağlı tahakkukların hesaplanmasını sağlayan Düzeltilmiş Jones Modeli’ne ait regresyon eşitliği Denklem 3’te gösterilmiştir.

$\frac{TA_{it}}{A_{it-1}} = \beta_1 \left[\frac{1}{A_{it-1}} \right] + \beta_2 \left[\frac{\Delta REV_{it} - \Delta REC_{it}}{A_{it-1}} \right] + \beta_3 \left[\frac{PPE_{it}}{A_{it-1}} \right] + \epsilon_{it} \quad (3)$
<p>TA : Toplam tahakkuklar A : Toplam varlıklar REV : Satışlar REC : Net alacaklar PPE : Brüt maddi duran varlıklar ϵ : Toplam tahakkukların isteğe bağlı kısmını gösteren hata terimi Δ : t ve t-1 zamanı arasındaki değişim t : Zaman göstergesi i : Şirket göstergesi</p>

Düzeltilmiş Jones Modeli’ne ait regresyon eşitliğinde görüldüğü üzere modelin hata terimi yani artık değerleri (ϵ) isteğe bağlı tahakkukları ifade etmektedir. Çalışmada kâr yönetiminin tespit edilmesi amacıyla kullanılan bu model, isteğe bağlı tahakkukların değişimini esas almaktadır. Söz konusu model, kâr yönetiminin tespitinde sadece modeldeki bağımsız değişkenlerin etkisini dikkate almaktadır. Fakat modeldeki bağımsız değişkenlerin yanı sıra şirketlerin faaliyette buldukları sektörlerin de kâr yönetimlerini etkileyebileceği farklı çalışmalarda (Cahan, 1992; Bayırlı, 2006;

Yükseltürk, 2006; Acar, 2011) belirtilmiştir. Bilanço yapıları, seçilen muhasebe uygulamaları ve yapılan muhasebe tahminlerinin şirketlerin faaliyette bulunduğu sektöre göre değişim göstermesi; sektörlerin şirketlerin kâr yönetimleri üzerinde etkisinin var olabileceğine işaret etmektedir. Buradan hareketle çalışma kapsamında BİST'e kote şirketlerin finansal raporlarının kâr yönetimi açısından faaliyette bulunulan sektörlerden ne şekilde etkilendiğinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla literatürde yer alan benzer çalışmalar da (Cahan, 1992; Yükseltürk, 2006; Acar, 2011) dikkate alınarak Düzeltilmiş Jones Modeli'ne sektör kukla değişkeni eklenmiştir. Bu haliyle aşağıda gösterilen Model 1 ile sektörlerin toplam tahakkuklar üzerinde farklı etkilerinin olup olmadığı test edilmiştir. Burada şirketlerin faaliyet döngülerinin buldukları sektörlerle göre değişiklik göstermesinin farklı tahakkuk düzeylerine sebep olabileceği de dikkate alınmıştır (Acar, 2011: 77). Ayrıca kukla değişken tuzağını engellemek için fazladan oluşturulan bir sektör çalışmadan çıkarılmıştır.

Model 1:

$$\frac{TA_{it}}{A_{it-1}} = \beta_1 \left[\frac{1}{A_{it-1}} \right] + \beta_2 \left[\frac{\Delta REV_{it} - \Delta REC_{it}}{A_{it-1}} \right] + \beta_3 \left[\frac{PPE_{it}}{A_{it-1}} \right] + \beta_4 SEKTOR1_t + \beta_5 SEKTOR2_t + \beta_6 SEKTOR3_t + \beta_7 SEKTOR4_t + \epsilon_{it}$$

Çalışma kapsamında tüm şirketlerin verileri ile yapılan analizde Model 1 kullanılmıştır. Bu model yardımıyla çalışma kapsamında yer alan şirketlerin kâr yönetimlerinin göstergesi olan isteğe bağlı tahakkuk düzeyleri hesaplanmış ve sektör değişkeninin şirketlerin toplam tahakkukları üzerinde etkisinin olup olmadığı belirlenmiştir. İsteğe bağlı tahakkukların hesaplanması aşamasından sonra çalışma dahilinde yapılan literatür incelemesi sonucunda şirketlerin isteğe bağlı tahakkuk düzeylerini etkileyebileceği düşünülen bağımsız değişkenler tespit edilmiştir. Belirlenen bağımsız değişkenlerin isteğe bağlı tahakkukları hangi yönde ve ne düzeyde etkilediklerinin tespiti, aşağıda yer alan Model 2 ile test edilmiştir. Modelde yer alan değişkenler Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3: Model 2'de Yer Alan Değişkenler

Bağımlı Değişken	Açıklama
DA	İsteğe Bağlı Tahakkuklar
Bağımsız Değişken	Açıklama
A	Toplam Varlıklar
DEZOR	Denetim Zorluğu
MDVAKOR	Maddi Duran Varlıkların Toplam Varlıklara Oranı
KALOR	Kaldıraç oranı
OZKYDEGOR	Özkaynak Değişim Oranı
TQ	Tobin Q Değeri
AKTFKAR	Aktif Kârlılık Oranı
ESFALKMJ	Esas Faaliyet Kâr Marjı
NETKMJ	Net Kâr Marjı
HBK	Hisse Başına Kâr

Tablo 3'teki bağımsız değişkenlerden A ile gösterilen toplam varlıklar, çalışma kapsamında yer alan şirketlerin büyüklüğünün ölçütü olarak çalışmaya dahil edilmiştir. Büyük şirketlerin küçük şirketlere oranla kâr yönetimi konusunda isteklerinin daha düşük olabileceği ve bunun sonucunda daha az tahakkuk değişkenliğine sahip olacakları belirtilmektedir. Bu noktada şirketlerin büyüklüklerinden kaynaklı olarak ön planda olmalarının ve dikkat çekmelerinin en önemli etken olduğu ifade edilmektedir (Bayırlı, 2006: 267; Acar, 2011: 123).

Bir diğer bağımsız değişken olan denetim zorluğu (DEZOR), literatürde denetim sürecini zorlaştırdığı düşünülen varlık grupları dikkate alınarak hesaplanmaktadır. Bu noktada ticari alacaklar ve stoklar toplamının toplam varlıklara oranı, denetim zorluğunun göstergesi olarak çalışmanın bağımsız değişkenlerine eklenmiştir (Johl, Jubb ve Houghton, 2007'den aktaran: Karacaer ve Özek, 2010: 64; Yazan, 2015: 93).

Maddi duran varlıkların toplam varlıklara oranı (MDVAKOR) bağımsız değişkeni, maddi duran varlık toplamının toplam varlık tutarına bölünmesi sonucu elde edilmiştir. Bu oran, şirketlerin sabit yatırım düzeylerinin göstergesi olup aynı zamanda şirketlerin toplam varlıklarının likidite açısından dağılımlarını da ifade etmektedir.

Kaldıraç oranı (KALOR), kısa ve uzun vadeli borç toplamının toplam varlıklara oranını ifade etmektedir. Bu oran, şirketlerin borçluluk durumunu göstermektedir.

Özkaynak değişim oranı (ÖZKYDEGOR), şirket özkaynaklarının bir önceki yıla göre değişimini ifade etmektedir. Bu oran, içinde bulunulan dönemdeki özkaynak toplamı ile bir önceki yılın özkaynak toplamı arasındaki farkın önceki yılın özkaynak toplamına bölünmesi ile hesaplanmaktadır. Bu şekilde elde edilen özkaynak değişim oranı, şirketlerin yapmış oldukları hisse senedi ihracının göstergesi varsayılarak çalışmanın bağımsız değişkenlerine eklenmiştir.

Tobin Q değeri (TQ), şirket varlıklarının olası alternatifler karşısında optimal şekilde kullanılıp kullanılmadığının bir göstergesi olarak tanımlanmaktadır (Perfect, Peterson ve Peterson, 1995: 100). Çalışma kapsamında Tobin Q değeri hesaplanırken şirketin toplam borçlarının dönem sonu defter değerine yine şirketin dönem sonu piyasa değeri eklenmiş ve elde edilen tutar, şirketin toplam varlıklarına bölünmüştür (Welch, 2003: 294; Şamiloğlu ve Ünlü, 2010: 69; Ünlü, Bayrakdaroğlu ve Şamiloğlu 2011: 205).

Aktif kârlılık oranı (AKTFKAR), şirketlerin mevcut büyüklükleri ile sağladıkları verimi ifade etmektedir. Yani bu oran, şirketlerin varlıklarının ne düzeyde etkin kullanıldığını göstermektedir. Net kâr tutarının toplam aktiflere bölünmesiyle hesaplanmaktadır (Bayırlı, 2006: 272).

Esas faaliyet kâr marjı (ESFALKMJ), şirketin faaliyet kârının net satışlara bölünmesi yoluyla hesaplanmaktadır. Burada ifade edilen faaliyet kârı, şirketin brüt satış kârından şirketin esas faaliyetleri ile ilgili giderlerinin çıkarılması sonucu elde edilmektedir.

Şirket faaliyetlerinin net rantabilitesi hakkında bilgi veren net kâr marjında (NETKMJ) hem şirketin kuruluş amacı doğrultusunda hem de bu amacın dışında gerçekleşen faaliyetlerden elde edilen kâr ve zarar unsurları dikkate alınmaktadır (Akdoğan ve Tenker, 2005: 636). UFRS uygulaması ile şirketlerin net kâr marjı oranında net satışlardan kaynaklı olarak artış meydana geldiği belirlenmiştir (Ayanoğlu ve Yılmaz, 2016: 42). Net kâr marjı, çalışma kapsamında net kârın net satışlara bölünmesiyle hesaplanmıştır.

Net kâr tutarının gelir tablosu dikkate alındığında hem şirketin ana faaliyet konusunu oluşturan işlemlerden hem ana faaliyet konusu dışındaki işlemlerden hem de şirketin kaldıraç düzeyinden etkilendiği söylenebilir. Buradan hareketle çalışmada şirketlerin isteğe bağlı tahakkuk düzeylerinin ana faaliyetlerden elde edilen kâr marjından ne şekilde etkilendiğinin belirlemesi için esas faaliyet kâr marjı çalışmanın bağımsız değişkenlerine eklenmiştir. Bununla birlikte ana faaliyet konusu dışındaki işlemlerin ve kaldıraç düzeyinin şirketlerin isteğe bağlı tahakkuk düzeylerine etkisini belirlemek amacıyla da net kâr marjı bağımsız değişkenine çalışmada yer verilmiştir.

Son olarak hisse başına kâr (HBK), şirketin net dönem kârının toplam hisse senedi sayısına bölünmesi ile elde edilmektedir. Bu şekilde elde edilen hisse başına kâr, şirketin faaliyet sonuçlarının ölçülmesinde temel bir göstergedir (Ercan ve Ban, 2010: 48).

Tablo 3'te yer alan bağımsız değişkenlerin çalışma kapsamındaki şirketlerin kâr yönetimlerine yani isteğe bağlı tahakkuklarına etkileri, aşağıda yer alan Model 2 ile test edilmiştir.

Model 2:

$$DA_{it} = \beta_1 A_{it} + \beta_2 DEZOR_{it} + \beta_3 MDVAK_{it} + \beta_4 KALOR_{it} + \beta_5 OZKYDEGOR_{it} + \beta_6 TQ_{it} + \beta_7 AKTFKAR_{it} \\ + \beta_8 ESFALKMJ_{it} + \beta_9 NETKMJ_{it} + \beta_{10} HBK_{it} + \epsilon_{it}$$

Model 2’de gösterilen $i=1, 2, 3, \dots N$ yatay kesit verilerini gösterirken, $t=1, 2, 3, \dots T$ zaman boyutunu, ϵ ise hata terimini ifade etmektedir.

Model 2’de yer alan bağımsız değişkenlerin dışında kâr yönetimine etki ettiği literatürde belirtilen ya da etki edebileceği düşünülen pek çok değişken çalışma kapsamında analiz edilmiştir. Yapılan eliminasyonun ardından Tablo 4’te yer alan değişkenlerin çalışma kapsamında yer almasına karar verilmiştir.

İlgili analizler, çalışma kapsamındaki şirketlerin 2010-2019 dönemine ait yıllık finansal rapor verileri ile panel kantil regresyon analiz yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Çalışma kapsamında yapılan katsayı tahminleri, değişkenlerin normal dağılıma sahip olmadığı belirlendiğinden Koenker ve Basset Jr (1978) tarafından ortaya konulan ve farklı alanlardaki modellerin istatistiki olarak yapılan analizlerinde yaygın olarak uygulanan Panel Kantil Regresyon Analiz yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Kantil Regresyon Modeli, bağımlı değişkene ait koşullu kantillerle bağımsız değişkenler arasındaki regresyon analizini yapar ve buna uygun şekilde tüm kantiller için katsayı tahmininin yapılmasına imkân tanır. Bu yöntem, değişkenlerin normal dağılıma sahip olmadığı koşulları altında En Küçük Kareler (EKK) tahmincisine göre daha güçlü ve etkin tahminler yapılmasını sağlamaktadır. Bunun nedeni, böyle bir durumda EKK yöntemi kullanıldığında ekonomik değişkenlerin çarpık dağılıma sahip olduğunun göz ardı edilebilmesidir. Değişkenlerin sola veya sağa çarpık olduğu durumda, kantil regresyon sayesinde dağılım tam olarak karakterize edilebilir ve daha kapsamlı bir analiz yapılabilir. Panel kantil regresyon analiz yönteminin matematiksel formu aşağıdaki gibi gösterilebilmektedir:

$$y_{it} = x_{it} b_{\theta} + \mu_{\theta it}, \quad 0 < \theta < 1 \quad (4)$$

$$Quant_{i\theta}(y_{it}/x_{it}) = x_{it} \beta_{\theta}$$

Denklem (4)’te y , bağımlı değişkeni ve x , açıklayıcı değişkenler vektörünü göstermektedir. μ , koşulsal kantil dağılımın sıfır olduğu tesadüfi hatadır ve $Quant_{i\theta}(y_i/x_i)$, tanımlanan değişkenin kantil değeridir. β_{θ} ise, θ ’nci regresyon kantili olup, aşağıdaki formül ile çözülür:

$$\min \sum_{y_{it} \geq x'_{it} \beta} \theta |y_{it} - x'_{it} \beta| + \sum_{y_{it} < x'_{it} \beta} (1 - \theta) |y_{it} - x'_{it} \beta| \quad (5)$$

θ farklı değerlere eşit olduğunda, farklı parametre tahminleri elde edilmektedir (Xu ve Lin, 2018: 449; Salari vd. 2021: 49632-49634).

Klasik panel veri analizinde verilerin normal dağılım gösterdiği varsayımıyla hareket edilmektedir (Baltagi, 2013: 46). Buradan hareketle çalışma kapsamında elde edilen verilerin normal dağılım gösterdiği varsayımıyla yapılabilecek ve ilgili literatürün hemen hemen tamamında uygulanan klasik panel veri analiz yöntemi ile elde edilen sonuçlar çalışmaya eklenmiştir. Bu kapsamda Model 1’in tahmin edilmesi için rassal etkiler modeli ve Model 2’nin tahmin edilmesi amacıyla EKK tahmincisi kullanılmıştır. Hangi tahmincinin kullanılacağına ise, bir takım ön testler yapılarak karar verilmiştir. İlk olarak birim etkilerin ve/veya zaman etkilerin olup olmadığı belirlenerek EKK kullanılıp kullanılmayacağı tespit edilmiştir. Sonrasında Hausman (1978) spesifikasyon testi ile eğer EKK kullanılmayacak ise, sabit etkiler ya da rassal etkiler modellerinden hangisinin kullanılacağına karar verilmiştir. Hangi modelin kullanılacağına karar verdikten sonra etkin tahminler yapılmasını engelleyen değişen varyans, otokorelasyon ve yatay kesit bağımlılığı problemlerinin varlığı incelenmiştir. Bu testlerden elde edilen sonuçlara bağlı olarak ise, belirlenen

dirençli tahminciler ile ilgili modelin katsayı tahmini gerçekleştirilmiştir. Bu sayede değişkenlerin normal dağılmadığı hususu dikkate alınmadan yapılan klasik regresyon analiz yöntemi ve değişkenlerin normal dağılmadığı göz önünde bulundurularak uygulanan panel kantil regresyon analiz yöntemi sonuçları karşılaştırılarak farklılıklar ortaya konulmuştur.

Çalışmanın ekonometrik yöntemi şu aşamaları içermektedir:

1. aşamada, çalışma kapsamında tüm verilerin normal dağılım gösterip göstermediği test edilmiş ve bu test sonuçlarına göre uygun olan ampirik analiz yönteminin panel kantil regresyon yöntemi olduğuna karar verilmiştir.

2. aşamada, Düzeltilmiş Jones Modeli'ne sektör değişkeni eklenerek oluşturulan Model 1 ile hem tüm şirketlerin isteğe bağlı tahakkuk düzeyleri hesaplanmış hem de sektör değişkenlerinin toplam tahakkuklar üzerindeki etkisi tespit edilmiştir. Ayrıca değişkenlerin normal dağılmadığı göz ardı edilerek klasik analiz yöntemlerinden rassal etkiler modeli uygulanmış ve elde edilen sonuçlar panel kantil regresyon analiz yönteminin sonuçlarıyla birlikte sunulmuştur. İki analiz yöntemine ait sonuçlar arasında karşılaştırma yapılmıştır.

3. aşamada ise, literatür taraması sonucunda belirlenen ve Model 2'de yer alan bağımsız değişkenlerin söz konusu şirketlerin isteğe bağlı tahakkuk düzeylerine yani kâr yönetimlerine etkileri belirlenmiştir. Ayrıca değişkenlerin normal dağılmadığını dikkate almayan klasik analiz yöntemlerinden EKK tahmincisi ile analiz yapılmış ve sonuçlar panel kantil regresyon analiz yöntemiyle elde edilen sonuçlarla karşılaştırılmıştır.

4. Bulgular

Çalışmada uygulanacak analiz yöntemini belirlemek amacıyla elde edilen verilerin öncelikli olarak normal dağılım gösterip göstermedikleri araştırılmıştır. İlgili testlere ait sonuçlar ve çalışmada yer alan verilere ait çarpıklık ve basıklık değerleri Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4: Değişkenlere Ait Normal Dağılım Test Sonuçları

Değişkenler	Çarpıklık	Basıklık	Jarque-Bera Testi	Shapiro-Wilk Testi	Shapiro-Francia Testi
Model 1'deki Değişkenler					
TT/A _{t-1}	-4.5225	83.4029	405061.5 (0.000)	0.6713 (0.000)	0.6663 (0.000)
1/A _{t-1}	8.3613	102.4678	629484.5 (0.000)	0.3435 (0.000)	0.3409 (0.000)
(REV-REC)/A _{t-1}	-37.8010	1447.693	1.29E+08 (0.000)	0.0320 (0.006)	0.0299 (0.000)
PPE / A _{t-1}	10.8575	248.8179	3768064 (0.000)	0.6017 (0.000)	0.5969 (0.000)
Model 2'deki Değişkenler					
DA	-4.7019	92.1214	496921.8 (0.000)	0.6744 (0.000)	0.6692 (0.000)
A	8.1636	106.1392	674701.8 (0.000)	0.3239 (0.000)	0.3212 (0.000)
DEZOR	0.3717	2.4162	55.2804 (0.000)	0.0325 (0.000)	0.0308 (0.000)
MDVAKOR	0.5674	2.8837	80.5329 (0.000)	0.9640 (0.000)	0.9647 (0.000)
KALOR	6.9597	84.1731	419687.9 (0.000)	0.5585 (0.000)	0.5554 (0.000)
OZKYDEGOR	9.6962	186.7083	2111472 (0.000)	0.0818 (0.000)	0.0786 (0.000)
TQ	3.7187	21.8397	25384.51 (0.000)	0.6289 (0.000)	0.6276 (0.000)
AKTFKAR	18.7977	604.6386	22484285 (0.000)	0.3504 (0.000)	0.3443 (0.000)
ESFALKMJ	-11.2302	209.7271	2673708 (0.000)	0.0205 (0.000)	0.0186 (0.000)
NETKMJ	20.3515	782.5345	37676956 (0.000)	0.0093 (0.000)	0.0083 (0.000)
HBK	12.5192	240.7295	3535677 (0.000)	0.3191 (0.000)	0.3149 (0.000)

Tablo 4'te yer alan çarpıklık ve basıklık değerlerinin yanı sıra ilgili test sonuçlarına göre, çalışma kapsamında elde edilen değişkenlerin normal dağılım göstermediği tespit edilmiştir. Bu sonuçtan hareketle uygulanacak ampirik analizlerde panel kantil regresyon yönteminin kullanılmasına karar verilmiştir.

Çalışmada yer alan şirketlerin kâr yönetimlerinin göstergesi olan isteğe bağlı tahakkuk düzeylerinin elde edilmesi amacıyla yapılan panel kantil regresyon analiz yöntemine ait sonuçlar aşağıdaki Tablo 5'te özetlenmiştir.

Tablo 5: Model 1'e Ait Katsayı Tahmin Sonuçları

DEĞİŞKENLER	Kantiller					Rassal Etkiler
	0.10	0.25	0.50	0.75	0.90	
$1/A_{t-1}$	-241070 (0.636)	49837.2 (0.776)	138306.8 (0.594)	959340.8 ^b (0.025)	3358661 ^a (0.000)	518661 (0.116)
$(REV-REC)/A_{t-1}$	0.0053 ^b (0.046)	0.0095 ^a (0.000)	0.0091 ^a (0.000)	0.0107 ^a (0.000)	0.0182 ^a (0.000)	0.0121 ^a (0.000)
PPE/A_{t-1}	-0.0405 ^b (0.013)	-0.0249 ^a (0.001)	-0.0342 ^a (0.000)	-0.0427 ^a (0.000)	-0.0460 ^a (0.000)	-0.0262 ^b (0.014)
SKTR1	0.1313 ^a (0.003)	-0.0055 (0.928)	-0.0948 ^b (0.029)	-0.1409 ^b (0.024)	-0.2523 ^a (0.000)	-0.0941 (0.277)
SKTR2	0.1256 ^a (0.007)	-0.0044 (0.943)	-0.0930 ^b (0.033)	-0.1258 ^b (0.044)	-0.2020 ^a (0.000)	-0.0795 (0.359)
SKTR3	0.1250 ^a (0.005)	-0.0122 (0.843)	-0.1001 ^b (0.022)	-0.1186 ^c (0.058)	-0.2158 ^a (0.000)	-0.0819 (0.345)
SKTR4	0.0472 (0.298)	-0.0576 (0.352)	-0.1200 ^a (0.006)	-0.1646 ^a (0.008)	-0.2427 ^a (0.000)	-0.1251 (0.149)
Sabit	-0.2412 ^a (0.000)	-0.0528 (0.387)	0.1009 ^b (0.021)	0.2001 ^a (0.001)	0.3646 ^a (0.000)	0.083 (0.334)

Not: ^a, ^b ve ^c sırasıyla %1, %5 ve %10 anlamlılık düzeyini ifade etmektedir. Parantez içindeki değerler olasılık değerlerini göstermektedir.

Yukarıdaki Tablo 5'te yer alan sonuçlara göre, bağımsız değişkenlerin toplam tahakkuklar üzerindeki etkilerinin kantillere göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Buna göre 1/Bir önceki yılın toplam varlıklarını gösteren $1/A_{t-1}$ bağımsız değişkeninin; 0.10, 0.25 ve 0.50'nci kantillerde toplam tahakkuklar üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmadığı ancak 0.75 ve 0.90'ınci kantillerde anlamlı ve pozitif etkilere sahip olduğu görülmüştür.

Mevcut yıl içerisinde satışlarda ve alacaklarda bir önceki yıla göre meydana gelen değişimlerin arasındaki farkın yine bir önceki yılın aktif toplamına bölünmesini ifade eden $(REV-REC)/A_{t-1}$ değişkeninin tüm kantillerde anlamlı ve pozitif etkiye sahip olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Ayrıca bu değişkenin etki gücünün üst kantillere doğru gittikçe artış gösterdiği gözlemlenmiştir.

İçinde bulunulan yıla ait brüt maddi duran varlık toplamının bir önceki yılın aktiflerine bölünmesini ifade eden PPE/A_{t-1} değişkeninin de bağımlı değişken üzerinde anlamlı etkiye sahip olduğu ve söz konusu etkinin yönünün negatif olduğu tespit edilmiştir. İlgili kantil değerleri incelendiğinde PPE/A_{t-1} 'nin toplam tahakkuklar üzerindeki negatif etki gücünün her kantil düzeyinde farklı olduğu görülmüştür.

Toplam tahakkuklar üzerinde sektörel etkilerin olup olmadığının tespit edilmesi amacıyla Model 1'e dahil edilen sektör kukla değişkenlerine ait sonuçlar, toplam tahakkuklar üzerinde sektörel etkilerin olduğunu ve bu etkilerin sektörden sektöre farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur. Bu noktada sektörlerin şirketlerin toplam tahakkukları üzerinde etkiye sahip olması, hem toplam tahakkukların bileşeni hem de şirketlerin kâr yönetim düzeylerinin göstergesi olan isteğe bağlı tahakkukları üzerinde sektörlerin etkili olduğunu göstermiştir. Bu sonuç, en temelde şirketlerin faaliyette buldukları sektörlerle kâr yönetimi arasındaki etkileşimi ortaya koymaktadır.

Ayrıca klasik regresyon yöntemi olan rassal etkiler modeli ile yapılan katsayı tahmin sonuçları da Tablo 5’te görülmektedir. Buna göre, çalışmanın esas analiz yöntemi olan panel kantil regresyon yöntemi ve rassal etkiler modeli sonuçları arasında anlamlı farklılıkların olduğu belirlenmiştir. Bu durum, çalışmada değişkenler normal dağılıma sahip olmadığında daha güçlü ve etkin tahminler yapılabilmesini sağlayan panel kantil analiz yönteminin uygulanmasının yerinde olduğunu ortaya koymuştur.

Model 2’de yer alan bağımsız değişkenlerin çalışma kapsamındaki şirketlerin isteğe bağlı tahakkuklarına ne şekilde etki ettiğinin araştırıldığı panel kantil regresyon analizine ait sonuçlar aşağıdaki Tablo 6’da özetlenmiştir.

Tablo 6: Model 2’de Yer Alan Bağımsız Değişkenlere Ait Katsayı Tahmin Sonuçları

DEĞİŞKENLER	Kantiller					EKK
	0.10	0.25	0.50	0.75	0.90	
A	2.59E-14 (0.948)	-6.81E-13 (0.125)	-1.2E-12 ^b (0.035)	-6.1E-13 ^b (0.046)	-1.29E-12 ^b (0.019)	-6.83E-13 (0.224)
DEZOR	-3.9E-09 ^b (0.023)	-4.9E-09 ^a (0.000)	8.70E-10 (0.880)	1.0E-09 ^a (0.000)	7.51E-09 ^c (0.095)	-1.62E-10 (0.889)
MDVAKOR	0.0150 (0.551)	-0.0072 (0.658)	-0.0399 ^c (0.061)	-0.0681 ^a (0.000)	-0.1241 ^a (0.000)	-0.075 ^a (0.001)
KALOR	-0.0021 ^a (0.000)	-0.0015 ^a (0.000)	-0.0008 ^b (0.011)	-0.0003 ^a (0.000)	0.0005 ^a (0.001)	-0.001 ^a (0.000)
OZKYDEGOR	-3.6E-06 (0.933)	-4.3E-06 ^b (0.023)	-9.6E-06 ^a (0.000)	0.0001 ^b (0.018)	0.0002 (0.453)	8.05E-06 (0.587)
TQ	-0.0237 ^b (0.025)	-0.0239 ^a (0.000)	-0.0199 ^a (0.001)	-0.0149 ^a (0.001)	-0.0082 (0.421)	-0.0167 ^a (0.000)
AKTFKAR	0.0011 ^a (0.000)	0.0023 ^b (0.041)	0.0031 (0.102)	0.0035 ^a (0.000)	0.0045 ^a (0.000)	0.0012 ^a (0.000)
ESFALKMJ	0.0001 (0.151)	1.45E-05 (0.957)	9.75E-06 (0.456)	2.5E-05 ^a (0.003)	-0.0006 (0.811)	8.80E-05 (0.184)
NETKMJ	5.8E-06 ^b (0.021)	2.39E-06 (0.780)	2.0E-06 ^a (0.001)	2.3E-06 ^a (0.000)	-1.80E-05 (0.824)	4.76E-06 ^b (0.023)
HBK	0.0008 ^b (0.032)	0.0011 (0.413)	0.0013 ^c (0.074)	0.0007 ^b (0.028)	0.0032 (0.674)	0.0022 ^b (0.026)
Sabit	0.0251 (0.192)	0.0513 ^a (0.007)	0.0749 ^a (0.001)	0.1018 ^a (0.000)	0.1400 ^a (0.000)	0.1055 ^a (0.000)

Not: a, b ve c sırasıyla %1, %5 ve %10 anlamlılık düzeyini ifade etmektedir. Parantez içindeki değerler olasılık değerlerini göstermektedir.

Tablo 6’daki sonuçlar incelendiğinde şirketlerin isteğe bağlı tahakkuk düzeyleri üzerinde en yüksek etkiye sahip olan bağımsız değişkenlerin, MDVAKOR ile temsil edilen maddi duran varlıkların aktiflere oranı ile TQ ile gösterilen Tobin Q değerinin olduğu tespit edilmiştir. Bu iki bağımsız değişkenin isteğe bağlı tahakkuklar üzerinde negatif etkiye sahip olduğu belirlenmiştir. Maddi duran varlıkların aktiflere oranının farklı kantillerdeki etki düzeyleri incelendiğinde, üst kantillere doğru gittikçe bu değişkenin etki düzeylerinin artış gösterdiği görülmüştür. Tobin Q değeri bağımsız değişkeninde ise, bu durumun tam aksine üst kantillere doğru gittikçe TQ değişkeninin isteğe bağlı tahakkuklar üzerindeki etki gücünün azalış gösterdiği tespit edilmiştir.

Diğer taraftan şirketlerin isteğe bağlı tahakkukları üzerinde sırasıyla toplam varlıklar (A), denetim zorluğu (DEZOR), özkaynak değişim oranı (OZKYDEGOR) ve net kâr marjının (NETKMJ) en düşük etkiye sahip olduğu görülmüştür. Bununla birlikte toplam varlıkların isteğe bağlı tahakkuklar üzerinde anlamlı ve negatif yönde etkiye sahip olduğu belirlenmiştir. Denetim zorluğunun, düşük kantillerde isteğe bağlı tahakkukları azaltıcı; yüksek kantillerde ise, isteğe bağlı tahakkukları artırıcı etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu durumun özkaynak değişim oranında da söz konusu olduğu görülmüştür. Net kâr marjının ise, çalışma kapsamındaki şirketlerde isteğe bağlı tahakkukları artırıcı yönde etkiye sahip olduğu gözlemlenmiştir.

Bir başka bağımsız değişken olan kaldırma oranının (KALOR) isteğe bağlı tahakkuklar üzerinde en üst kantil dışındaki diğer kantillerde negatif etkiye sahip olduğu belirlenmiştir. Ayrıca üst kantillere doğru gittikçe kaldırma oranının isteğe bağlı tahakkuklar üzerindeki etki gücünün azalış gösterdiği tespit edilmiştir. En üst kantilde ise, kaldırma oranının isteğe bağlı tahakkuklar üzerinde pozitif yönlü bir etkiye sahip olduğu görülmüştür.

Aktif kârlılık oranının (AKTFKAR) şirketlerin isteğe bağlı tahakkuklarını hemen hemen tüm kantillerde istatistiki açıdan anlamlı ve pozitif yönlü etkilediği belirlenmiştir. Aynı zamanda üst kantillere doğru gittikçe aktif kârlılık oranının isteğe bağlı tahakkuklar üzerindeki etki düzeyinin artış gösterdiği tespit edilmiştir.

Esas faaliyet kâr marjı (ESFALKMJ) bağımsız değişkeninin isteğe bağlı tahakkuklar üzerindeki etkisinin sadece 0.75'inci kantilde istatistiki açıdan anlamlı olduğu görülmüştür. İki değişken arasında tek bir kantilde tespit edilen bu ilişkinin pozitif yönlü olduğu belirlenmiştir.

Son olarak hisse başına kâr (HBK) bağımsız değişkeninin kantillere göre etki düzeyi değişmekle birlikte isteğe bağlı tahakkuklar üzerinde pozitif etkiye sahip olduğu istatistiki olarak tespit edilmiştir.

Tablo 6'da yer alan EKK analiz yöntemine ait sonuçlara göre; panel kantil regresyon analizi yöntemiyle elde edilen sonuçların aksine toplam varlıklar, denetim zorluğu, özkaynak değişim oranı ve esas faaliyet kâr marjı bağımsız değişkenlerinin şirketlerin isteğe bağlı tahakkukları üzerinde anlamlı etkiye sahip olmadığı tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra kaldırma oranı bağımsız değişkeninin isteğe bağlı tahakkuklar üzerinde 0.90'ıncı kantilde tespit edilen pozitif yönlü etkisinin EKK analiz yönteminin sonuçlarına göre, negatif yönlü olduğu görülmüştür. Son olarak şirketlerin isteğe bağlı tahakkukları üzerinde anlamlı etkisi olduğu belirlenen bağımsız değişkenlerin katsayılarının da iki analiz yöntemine göre farklılık gösterdiği gözlemlenmiştir.

Çalışma kapsamında yer alan modellere ait katsayı tahmin sonuçları Tablo 7'de özetlenmiştir.

Tablo 7: Çalışmadaki Modellere Ait Katsayı Tahmin Sonuçları

Model 1'ndeki Bağımsız Değişkenlere Ait Katsayı Tahmin Sonuçları						
	0.10	0.25	0.50	0.75	0.90	Rassal Etkiler
1/A _{t-1}	AD	AD	AD	+b	+a	AD
(REV-REC)/A _{t-1}	+b	+a	+a	+a	+a	+a
PPE/A _{t-1}	-b	-a	-a	-a	-a	-b
SKTR1	+a	AD	-b	-b	-a	AD
SKTR2	+a	AD	-b	-b	-a	AD
SKTR3	+a	AD	-b	-c	-a	AD
SKTR4	AD	AD	-a	-a	-a	AD
Model 2'deki Bağımsız Değişkenlere Ait Katsayı Tahmin Sonuçları						EKK
A	AD	AD	-b	-b	-b	AD
DEZOR	-b	-a	AD	+a	+c	AD
MDVAKOR	AD	AD	-c	-a	-a	-a
KALOR	-a	-a	-b	-a	+a	-a
OZKYDEGOR	AD	-b	-a	+b	AD	AD
TQ	-b	-a	-a	-a	AD	-a
AKTFKAR	+a	+b	AD	+a	+a	+a
ESFALKMJ	AD	AD	AD	+a	AD	AD
NETKMJ	+b	AD	+a	+a	AD	+b
HBK	+b	AD	+c	+b	AD	+b

Not: a, b ve c sırasıyla %1, %5 ve %10 anlamlılık düzeyini; AD ise istatistiki olarak anlamlı olmadığını ifade etmektedir.

5. Sonuç

Çalışmada öncelikle BİST'te faaliyet gösteren reel sektör şirketlerinin kâr yönetimlerinin göstergesi olan isteğe bağlı tahakkuk düzeylerinin belirlenmesi ve çalışma kapsamındaki şirketlerin faaliyette buldukları sektörlerin şirketlerin toplam tahakkukları üzerindeki etkilerinin saptanması amaçlanmıştır. Bununla birlikte çalışma kapsamında belirlenen bağımsız değişkenlerin şirketlerin isteğe bağlı tahakkuk düzeylerine ne şekilde etki ettiğinin tespit edilmesi hedeflenmiştir. Uygulanacak analiz yöntemini belirlemek amacıyla yapılan normallik testleri sonucunda çalışmada yer alan değişkenlerin normal dağılım göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Değişkenlere ait çarpıklık ve basıklık katsayıları ile desteklenen bu sonuçlardan hareketle yapılacak ampirik analizlerde panel kantil regresyon yönteminin kullanılmasına karar verilmiştir. Son olarak ise, çalışmada uygulanan panel kantil regresyon analizi yöntemi ile elde edilen sonuçlar, değişkenler normal dağıldığında kullanılan panel veri analiz türlerine ait sonuçlarla karşılaştırılmış ve farklılıklar ortaya konulmuştur.

Yapılan analizler sonucunda şirketlerin faaliyette buldukları sektörlerin şirketlerin toplam tahakkukları üzerinde istatistiki olarak anlamlı ve sektörden sektöre değişen düzeyde farklı etkiye sahip olduğu belirlenmiştir. Sektörlerin şirketlerin toplam tahakkukları üzerinde etkili olmaları, aynı zamanda hem toplam tahakkukların bileşeni hem de şirketlerin kâr yönetim düzeylerinin göstergesi olan isteğe bağlı tahakkukları üzerinde de sektörlerin etkili olduğunu göstermektedir. Buradan hareketle şirketlerin kâr yönetimlerinin faaliyette bulunulan sektörün dinamiklerinden etkilendiği sonucuna varılabilir.

Çalışma kapsamında belirlenen bağımsız değişkenlerden maddi duran varlıkların aktiflere oranı ile Tobin Q değerinin, şirketlerin kâr yönetimleri üzerinde en yüksek etkiye sahip bağımsız değişkenler olduğu tespit edilmiştir. Bu iki bağımsız değişkenin isteğe bağlı tahakkuklar üzerinde negatif etkiye sahip olduğu belirlenmiştir. Maddi duran varlıkların aktiflere oranı değişkeninde üst kantillere doğru gittikçe bu değişkenin etki düzeylerinin artması, sabit yatırım tutarının şirketlerin kâr yönetimi arttıkça bu kâr yönetimi üzerinde potansiyel negatif etkisinin de artış gösterdiği şeklinde yorumlanabilir.

Bununla birlikte toplam varlıkların isteğe bağlı tahakkuklar üzerinde anlamlı ve negatif yönde etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu noktada toplam varlıkların şirketlerin büyüklüğünü gösterdiği varsayılarak nispeten daha büyük şirketlerin kurumsal yapılarının gelişmiş olmasının kâr yönetimini azaltıcı bir unsur olduğu ifade edilebilir.

Kâr yönetimi üzerinde kaldıraç oranının etkisine ait sonuçlara bakıldığında, bu değişkenin en üst kantil haricinde kâr yönetimi üzerinde negatif etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçtan hareketle, borç sözleşmelerinin belli bir düzeye kadar kâr yönetimini azaltıcı etkiye sahip olduğu söylenebilir.

Denetim zorluğunun, düşük kantillerde kâr yönetimini azaltıcı; yüksek kantillerde ise, artırıcı etkiye sahip olduğu belirlenmiştir. Bu durum, denetim zorluğunun hesaplanmasında dikkate alınan alacaklar ve stoklarla ilgili muhasebe uygulamalarının kâr yönetimini hem artırıcı hem de azaltıcı yönde imkanlara sahip olduğunu göstermektedir. Ayrıca çalışma kapsamında hisse senedi ihracı olarak kabul edilen özkaynak değişim oranının da aynı etki şekline sahip olduğu tespit edilmiştir.

Net kâr marjının ise, doğasına uygun şekilde şirketlerin kâr yönetimini artırıcı yönde etkiye sahip olduğu gözlemlenmiştir. Yine aktif kârlılık oranı, esas faaliyet kâr marjı ve hisse başına kârın şirketlerin kâr yönetimini artırıcı yönde etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir.

Ayrıca çalışma kapsamında uygulanan klasik regresyon yöntemlerine ait sonuçların panel kantil regresyon analiz yöntemine ait sonuçlardan önemli düzeyde farklılık gösterdiği saptanmıştır. Bu noktada Model 1 ile ilgili analizlerde, panel kantil regresyon yöntemi ile sektörlerin şirketlerin

toplam tahakkukları üzerinde anlamlı etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Fakat rassal etkiler yöntemine göre ise, sektörlerin şirketlerin tahakkukları üzerinde anlamlı etkiye sahip olmadığı belirlenmiştir. Bunun yanında iki analiz yöntemi ile tahmin edilen bağımsız değişkenlerin katsayılarının da farklılık gösterdiği gözlemlenmiştir. Bu farklılıklar Model 2 için yapılan analizlerde de görülmüştür. Değişkenler normal dağılıma sahip olmadığında daha güçlü ve etkin tahminler yapılmasına imkan sağlayan panel kantil analiz sonuçlarının geçerli olduğu göz önünde bulundurulduğunda bu çalışmada değişkenler normal dağılmadığından klasik analiz sonuçlarının değil panel kantil analiz sonuçlarının geçerli olması söz konusudur. Dolayısıyla klasik analiz yöntemleri ile kantil analiz yöntemi sonuçları arasında farklılık olduğundan, kantil analiz ile daha detaylı ve güvenilir sonuçların elde edildiği söylenebilir. Bu yönüyle, bu çalışma normal dağılım analizi yapılmadan klasik yöntemlerin uygulandığı diğer çalışmalara göre üstünlük göstermektedir.

Sonuç olarak çalışmada uygulanan panel kantil analiz yönteminin ülkemizdeki borsaya kote şirketlere ait verilerin yapısına daha uygun olduğu ve aynı zamanda analiz sonuçları açısından daha detaylı ve tutarlı sonuçların elde edilmesine imkan sağladığı sonucuna varılmıştır. Çalışmada uygulanan analiz yöntemlerine ait sonuçlar, aynı zamanda kâr yönetimi ile ilgili yapılacak çalışmalarda kullanılacak analiz yönteminin elde edilecek sonuçlar üzerindeki etkisini göstermektedir. Kâr yönetimi ile ilgili yapılacak çalışmalarda özellikle bu konunun dikkate alınmasının yararlı olacağı söylenebilir. Aynı zamanda çalışmanın gerçekleştirildiği dönemde kâr yönetimi kavramıyla ilgili edinilen izlenimlerde bu kavramın, genellikle şirketin elde ettiği kâr üzerinde ne şekilde tasarrufta bulunacağı şeklinde anlaşıldığı gözlemlenmiştir. Hem bu izlenimlerden hem de kâr yönetimi kavramının literatürde yer alan tanımlarından hareketle kâr yönetiminin yerine kârın yönlendirilmesi kavramının kullanılmasının daha uygun olacağı ifade edilebilir.

Destek ve Teşekkür Beyanı: Bu araştırmanın hazırlanmasında herhangi bir dış destek alınmamıştır.

Bu çalışma, Prof. Dr. Ahmet YANIK danışmanlığında Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü'nde yürütülen Mustafa GENÇ'e ait doktora tezinden üretilmiştir.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı: Bu çalışmanın hazırlanmasında katkı sunan yazarların katkı oranı eşittir.

Çatışma Beyanı: Araştırmanın yazarları olarak herhangi bir çıkar çatışma beyanımız bulunmamaktadır.

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı: Bu araştırmanın her aşamasında "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi"nde belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. Bu çalışmanın yazım sürecinde etik kurallarına uygun alıntı yapılmış ve kaynakça oluşturulmuştur. Çalışma intihal denetimine tabi tutulmuştur.

Kaynakça

- Acar, G. (2011). Application of Discretionary Accruals Models for Detecting Earnings Management in Istanbul Stock Exchange. (Yayınlanmamış Doktora tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Akdoğan, N. ve Tenker, N. (2005). *Finansal Tablolar ve Mali Analiz Teknikleri* (10. Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Altıntaş, A. T., Sarı, E. S. ve Otluoğlu, E. (2017). The Impact of Earnings Management on The Value Relevance of Earnings: Empirical Evidence from Turkey. *Journal of International Social Research*, 10(51), 885-891.
- Ayanoğlu, Y. ve Yılmaz, A. (2016). TFRS'ye Uyumlu Finansal Tablolara Geçiş ve Oran Analizine Etkisi, Maden Sektörü Örneği. *Gazi İktisat ve İşletme Dergisi*, 2(2), 41-66.
- Ayarlıoğlu, M. A. (2007). Kar Yönetimi Uygulamaları ve İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda Test Edilmesi. (Yayınlanmamış Doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Aygün, D. (2013). Yaratıcı Muhasebe Stratejileri. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 8(2), 49-70.
- Aygün, D. ve Varıcı, İ. (2013). Finansal Tablolara ve Karar Almaya Etkileri Açısından Önemli Muhasebe Politikaları. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(7), 151-173.
- Azarıfar, D. (2022). Türkiye Muhasebe-Finansal Raporlama Standartlarına Geçilmesinin Koşullu Muhafazakarlık ve Kazanç Kalitesi Üzerine Etkisi: BİST 100'de Bir Araştırma. (Yayınlanmamış Doktora tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Azarıfar, D. ve Ayanoğlu, Y. (2020). Koşullu ve Koşulsuz Muhafazakarlığın Kazanç Kalitesi Üzerine Etkisi: BİST100'de Bir Araştırma. *Muhasebe ve Denetim Bakış*, 20(61), 37-54.
- Baltagi, Badi H. (2013). *Econometric Analysis of Panel Data (5th ed.)*. Chichester: John Wiley & Sons Ltd.
- Bayırlı, R. (2006). Yaratıcı Muhasebe, Etik Firma Değeri ve Örnek Bir Uygulama. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Beattie, V., Brown, S., Ewers, D., John, B., Manson, S., Thomas, D. and Turner, M. (1994). Extraordinary Items and Income Smoothing: A Positive Accounting Approach. *Journal of Finance & Accounting*, 21(6), 791- 811.
- Bulmuş Oral, İ. Ç. (2019). Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına Geçişin Finansal Raporların Kalitesi Üzerine Etkisi: BİST'te Bir Uygulama. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Cahan, S. F. (1992). The Effect of Antitrust Investigations on Discretionary Accruals: A Refined Test of the Political-Cost Hypothesis. *The Accounting Review*, 67(1), 77-95.
- Dechow, P. M., Sloan, R. G. and Sweeney, A. P. (1996). Causes and Consequences of Earnings Manipulation: An Analysis of Firms Subject to Actions by The SEC. *Contemporary Accounting Research*, 13(1), 1-36.
- Dechow, P.M., Sloan, R. G. and Sweeney, A. P. (1995). Detecting Earnings Management. *The Accounting Review*, 70(2), 193-225.
- Defond, M.L. and Jiambalvo, J. (1994). Debt Covenant Violations and Manipulation of Accruals. *Journal of Accounting and Economics*, 17, 145-176.
- Demirel Arıcı, N. (2014). Sermaye Piyasalarında Muhasebe Bilgilerinin Kalitesi: Borsa İstanbul Üzerine Bir Uygulama. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.
- Drina, R. E. and Largay, J. A. (1985). Pitfalls in Calculating Cash Flow from Operations. *The Accounting Review*, 60(2), 314-326.
- Duman, H. (2010). Kamunun Aydınlatılması İlkesi Kapsamında Kazanç Yönetimi Uygulamalarının Finansal Raporlama Kalitesi ve Şirket Performansı Üzerine Etkisi: İMKB'de Bir Uygulama. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Ensari Alpay, E. (2021). Endeks Oluşturulması Vasıtasıyla İşletmelerin Üçlü Sorumluluk Açıklamaları ve Kazanç Yönetimi İlişkisi: BİST'te Bir Uygulama. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Samsun.
- Ercan, M. K. ve Ban, Ü. (2010). *Değere Dayalı İşletme Finansı: Finansal Yönetim*, (6. Baskı), Ankara: Gazi Kitabevi.
- Erdil, Ö. (2014). Kazanç Yönetimi ve Kazanç Yönetimi Uygulamalarının Muhasebe ve Denetim Açısından İncelenmesi: İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında İmalat Sektöründe Bir

- Uygulama. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ertan, Y. (2011). Türkiye Muhasebe Standartlarının Denetim ve Muhasebe Kalitesi Üzerindeki Etkisi: Bir Uygulama. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Hausman, J. A. (1978). Specification Tests in Econometrics. *Econometrica: Journal of The Econometric Society*, 1251-1271.
- Healy, P. M. (1985). The Effect of Bonus Schemes on Accounting Decisions. *Journal of Accounting and Economics*, 7, 85-107.
- Houqe, M.N., Zijl, T.V., Dunstan, K. and Karim, W. (2012). The Effect of IFRS Adoption and Investor Protection on Earnings Quality Around The World. *The International Journal of Accounting*, 47, 333-355.
- Hribar, P. and Collins, D. W. (2002). Errors in Estimating Accruals: Implications for Empirical Research. *Journal of Accounting Research*, 40(1), 105-134.
- Iatridis, G. (2010). International Financial Reporting Standards and The Quality of Financial Statement Information. *International Review of Financial Analysis*, 19, 193-204.
- İsmail, W.A.W., Kamarudin, K.A., Zijl, T.V. and Dunstan, K. (2013). Earnings Quality and The Adoption of IFRS-Based Accounting Standards: Evidence from an Emerging Market. *Asian Review of Accounting*, 21(1), 53-73.
- Jeanjean, T. and Stolowy, H. (2008). Do Accounting Standards Matter? An Exploratory Analysis of Earnings Management Before and After IFRS Adoption. *Journal of Accounting and Public Policy*, 27, 480-494.
- Jones, J. J. (1991). Earning Management During Import Relief Investigations. *Journal of Accounting Research*, 29(2), 193-228.
- Karabayır, M. E. (2012). Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ve Muhasebe Kalitesi: İMKB Örneği. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Karacaer, S. ve Özek, P. (2010). Denetim Firmasının Büyüklüğü ve Kâr Yönetimi İlişkisi: İMKB Şirketleri Üzerinde Ampirik Bir Araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (48), 60-74.
- Koçak, Z. S. (2015). Kazanç Kalitesinin ve Kazanç Yönetiminin İşletmelerin Finansal Performansı Üzerine Etkisi: İSO 500 İşletmeleri Üzerine Bir Araştırma. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Koenker, R. and Basset Jr. G.S. (1978), Regression Quantiles. *Econometrica*, 46, 33-50.
- Küçüksözen, C. (2004). Finansal Bilgi Manipülasyonu: Nedenleri, Yöntemleri, Amaçları, Teknikleri, Sonuçları ve İMKB Şirketleri Üzerine Bir Uygulama. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Liu, Q. and Lu, Z. (2007). Corporate Governance and Earnings Management in the Chinese Listed Companies: A Tunneling Perspective. *Journal of Corporate Finance*, 13, 881-906.
- Perfect, S.B., Peterson, D.R. and Peterson, P. P. (1995). Self-tender Offers: The Effects of Free Cash Flow, Cash Flow Signalling, and The Measurement of Tobin's Q. *Journal of Banking & Finance*, 19(6), 1005-1023.

- Salari, T.E., Roumiani, A. and Kazemzadeh, E. (2021), Globalization, Renewable Energy Consumption, and Agricultural Production Impacts on Ecological Footprint in Emerging Countries: Using Quantile Regression Approach. *Environmental Science and Pollution Research*, 28(36), 49627-49641.
- Şamiloğlu, F. ve Ünlü, U. (2010). Sahiplik Yapısı ve Firma Performansı Arasındaki İlişki: İMKB 100 Endeksi Firmaları Üzerine Bir Uygulama. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (46), 66-73.
- Sayın, H. C. ve Karacaer, S. (2014). Değer Hisse Senetleri ve Büyüme Hisse Senetlerinin Tahakkuk Uygulamaları Açısından Farklılıkları. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(3), 39-63.
- Schipper, K. (1989). Commentary on Earnings Management. *Accounting Horizons*, 3(4), 91-102.
- Sweeney, A.P. (1994). Debt Covenant Violations and Managers' Accounting Response. *Journal of Accounting and Economics*, 17, 281-308.
- Tendeloo, B. V. and Vanstraelen, A. (2005). Earnings Management Under German GAAP Versus IFRS. *European Accounting Review*, 14(1), 155-180.
- Ünlü, U., Bayrakdaroğlu, A. ve Şamiloğlu, F. (2011). Yönetici Sahipliği ve Firma Değeri: İMKB için Ampirik Bir Uygulama. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 66(02), 201-214.
- Wang, Y. and Campbell, M. (2012). Corporate Governance, Earnings Management, and IFRS: Empirical Evidence from Chinese Domestically Listed Companies. *Advances in Accounting. Incorporating Advances in International Accounting*, 28, 189-192.
- Watrin, C. and Ullmann, R. (2012). Improving Earnings Quality: The Effect of Reporting Incentives and Accounting Standards. *Advances in Accounting, Incorporating Advances in International Accounting*, 28, 179-188.
- Welch, E. (2003). The Relationship Between Ownership Structure and Performance in Listed Australian Companies. *Australian Journal of Management*, 28(3), 287-305.
- Xu, B. and Lin, B. (2018). What Cause Large Regional Differences in PM2. 5 Pollutions in China? Evidence from Quantile Regression Model, *Journal of Cleaner Production*, 174, 447-461.
- Yazan, Ö. (2015). Muhasebe Bilgi Kalitesi Açısından Kurumsal Sosyal Sorumluluk, Kazanç Yönetimi ve Finansal Performans İlişkisi. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Young, S. (1999). Systematic Measurement Error in The Estimation of Discretionary Accruals: An Evaluation of Alternative Modelling Procedures. *Journal of Business Finance and Accounting*, 26(7/8), 833-862.
- Yükseltürk, O. (2006). İşletmelerde Kârı Yüksek Gösterme Yöntemleri Ve Türkiye'de Hisse Senetlerinin Halka Arzı Öncesi Kârı Yüksek Gösterme Eğilimleri. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yurdakul, H. (2014). Kar Yönetimi ve Borsa İstanbul (BİST) Şirketleri Üzerinde Ampirik Bir Araştırma. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Zeghal, D., Chtourou, S. ve Sellami, Y.M. (2011). An Analysis of The Effect of Mandatory Adoption of IFRS on Earnings Management. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 20, 61-72.